

NA KROVU RABA

Alan Čaplar,
HPD "Zagreb Matica", Zagreb

Krajem kolovoza, nedugo poslije Velike Gospe, zaredile su prve jesenje kiše. U to vrijeme bili smo na otoku Rabu, nakon čega smo namjeravali na nekoliko dana na Zavižan. Zbog kiše koje su padale prethodnih dana more se ohladilo, pa više nije bilo privlačno za kupanje. Imali smo planinarsku opremu, pa nam je, kada su kapi kiše posustale, pala na pamet misao da se popnemo na Kamenjak, najviši vrh Raba.

Dan je bio hladan s obzirom na ljetno doba godine, a nebo je bilo zasuto krupnim, ali već razbijenim oblacima, jedinim tragovima prethodnih kiša. Krševiti greben, koji je u otočnom puku dobio ime Straža, pruža se na duž cijele sjeveroistočne obale otoka, a njegov je najviši vrh Kamenjak (408 m) deseti po visini najviši otočni vrh u Hrvatskoj. Doznali smo da je uspon na vrh Kamenjaka najzanimljiviji, a ujedno i jedini planinarski uspon na otoku Rabu. Do vrha je sagrađena staza koju je g. 1932. trasirao Ante Premužić, poznatiji po uzdužnoj stazi kroz najljepše predjele ne tako dalekog Velebita. Staza polazi iz sela Mundanija na Mundanijskom polju, koje se smjestilo u sredini otoka Raba. Može se krenuti i iz samoga grada Raba, a tada valj ići od Autobusnog kolodvora iza robne kuće uličicom prema Mundanijama.

Vidljivi su ostaci teretne žičare do vrha Kamenjaka, koja je služila za transport prije nego



Na Kamenjaku na Rabu. Foto: A. Čaplar

je izgrađena uska cestica iz Mundanija. Uz nju su na ono malo zemlje koliko se može naći u primorskom kršu, maslinici i vinogradi, a ponegdje se nad cestu nadvila i koja grana smokve, mameći svojim zrelim plodovima. Vlasnik se neće ljutiti ako uberemo jednu.

Kada smo se cestom uz strmu jugozapadnu padinu malo uzdigli nad Mundanijsko polje, pred nama se otvorio vidik na prepoznatljivu panoramu grada Raba. Nedugo zatim pristizemo u zaselak Ščerbi na rubu Mundanija i, vjerojatno, najviši zaselak na otoku. Odakle do vrha vodi 1824 metara dugačka planinarska staza koju je izgradilo PD "Kamenjak" 1932. Godine.

Uzduž staze stalno nailazimo na ovce koje hitro skakuću po kamenu, tražeći među kamenim blokovima rijetke busenove oštre i, unatoč kišama, suhe trave. Svako malo nailazimo na vratašca od



Na vrhu Raba (408 m). Foto: A. Čaplar

drvenih letvica, kroz koja se prolazi iz jednoga tora u drugi, a koji su ograđeni suhozidom. Ima mnogo vratašaca, a svaka su drugačija i svojevrstan su izum, jer nije lako napraviti vratašca koja neće moći otvoriti ovce, a čovjek će ih moći lako otvoriti. Ali imaju ljudi ovdje dovitljivosti!

Iznenada se pred nama pojavi izvor. Uokolo raste gusta borova šuma, koja tvori zelenu udolinu što se dobro vidi s Mundanijskog polja i iz grada, a karta govori da joj je ime Vela draga. Pitka voda u kršu pravi je fenomen i vrlo vrijedno osvježenje. Posebno je uređen izvor za ljude, a malo niže drugi, pristupačan ovcama što pasu posvuda uokolo. Na našoj karti nije ucrtan izvor, pa na brzinu smišljamo nekoliko stihova. Usred otoka - izvor malog potoka,

A na karti Raba - samo neka graba.

Godine 1995. su planinari iz Varaždina obnovili markacije, o čemu svjedoči natpis kod izvora.

No, čim se staza samo malako udalji od izvora, opet izlazimo na goli kamenjar. Nakon jednoga oštrog zavoja a neposredno iznad izvora, nailazimo na ostatke predratne kamene razgledne kule, nazvane Tomašićevom vidilicom, po Marijanu Tomašiću nekadašnjem tajniku HPD "Kame-njak" na Rabu, zaslužnom za izgradnju staze. Tom kulom, koja je vjerojatno bila slična onoj na vrhu Učke, prestaje strma jugozapadna padina i započinje

prostrana vršna visoravan, široka oko jedan kilometar, a dugačka barem isto toliko. Na svom drugom kraju ona naglo završava najvišim vrhom te se strmo obrušava u Podvelebitski kanal.

Iako uopće nije bilo sunca, ipak smo se pri usponu znojili, ponajviše zbog velike vlage u zraku. Posvuda je bilo tiho. Tek bi se povremeno, kada bi vjetar zapuhnuo, čulo brujanje gliserskih motora koji su iscrtavali valovite šare na nepreglednoj

plavoj površini pod nama.

Na samom vrhu nalazi se odašiljač. Poslije nam je domar Ante Vukušić na Zavižanu pričao da telefonska linija doma na Zavižanu ide radiovalovima do Kamenjaka, odakle je spojena na "zemaljsku" mrežu.

Baš kad smo stigli na vrh, sunce se nakratko pokazalo između oblaka. Na istoku se iz mora izdizao Velebit zapleten u brojnim oblacima, a na drugim stranama se nisu mogli vidjeti otoci, vjerojatno zbog velike količine vlage koja je činila mutnu sivkastu koprenu.

Řijetka su stabla u toj kamenitoj pustoši, išibanoj burama, pa je teško naći odmorište.

Naposlijetku u sjeni nekog bodljikavog grmića jedemo ono što smo ponijeli u naprtnjačama. Dobro dođe i čokoladica, pa makar i rastopljena.

Vraćamo se istim putem do Mundanija, sjedamo u auto i stižemo u grad Rab pomalo umorni, ali zadovoljni, jer znamo da smo danas bili "najviši" ljudi na otoku.

